

อนิย ปัจจัย ประกอบกับสกัมมชาตฺ

สกัมมชาตฺ / กัมมวาทก

๑. อนิย ปัจจัย เมื่อประกอบกับสกัมมชาตฺ เป็นกัมมวาทก
๒. เป็นได้ทั้ง ๓ ลิงค์ ปุงลิงค์แจกตามแบบ ปุริส, อิตถीलิงค์ ลง อา ปัจจัยแจกตามแบบ กณฺญา, นปุงสกลิงค์ แจกตามแบบ กุล
๓. ตัวประธานเป็นสิ่งที่ถูกทำ จะต้องประกอบด้วยปฐมาวินิภัตติ ผู้ทำจะต้องประกอบด้วยตติยาวินิภัตติ

ประโยคตัวอย่าง

กัต.อา. สูโท โอทโน ปเจยฺย.

(อ.พ่อครัว ฟิงหุง ซึ่งข้าวสุก)

กัม.กิต. สูเทน โอทโน ปจนีโย.

(อ.ข้าวสุก อันพ่อครัว ฟิงหุง)

กัม.อา. สูเทน โอทโน ปจฺเจถ.

(อ.ข้าวสุก อันพ่อครัว ฟิงหุง)

กัต.อา. ตฺวํ อุทกํ ปิเวยฺยยาสิ.

(อ.ท่าน ฟิงดื่ม ซึ่งน้ำ)

กัม.กิต. ตยา อุทกํ ปานียํ.

(อ.น้ำ อันท่าน ฟิงดื่ม)

กัม.อา. ตยา อุทกํ ปิเยถ.

(อ.น้ำ อันท่าน ฟิงดื่ม)

กัต.อา. ตฺวํ ทุกฺขํ อนุภเวยฺยยาสิ.

(อ.ท่าน ฟิงเสวย ซึ่งทูกฺข)

กัม.กิต. ตยา ทุกฺขํ อนุภวานียํ.

(อ.ทูกฺข อันท่าน ฟิงเสวย)

กัม.อา. ตยา ทุกฺขํ อนุภฺเวถ. อนุ+ภฺ+ย+เอถ

(อ.ทูกฺข อันท่าน ฟิงเสวย)

สัทมมธาดุ / เหตุกัมมวาท

๑. ลงเหตุปัจจัย คือ เณ, ณาเป ก่อนแล้ว จึงลง อนีย ปัจจัย
๒. สระต้นธาตุเป็น อ ให้พฤทธิเป็น อา, อิ อี ให้พฤทธิเป็น เอ, อุ อู ให้พฤทธิเป็น โอ
๓. เป็นได้ ๓ ลิงค์ ในปุงลึงค์แจกตามแบบ ปุริส, ในอิตถิลิงค์ลง อา ปัจจัยแล้ว แจกตามแบบ กณญา, ในนปุงสกลึงค์แจกตามแบบ กุล

ประโยคตัวอย่าง

เหตุกัต.อา. สามิโก สุกุ โอทโน ปาเจยย.

(อ.นาย ยังพ่อครัว ฟังให้หุง ซึ่งข้าวสุก)

เหตุกัม.กิต. สามิเกน สุกุ โอทโน ปาจาปนีโย.

(อ.ข้าวสุก อันนาย ยังพ่อครัว ฟังให้หุง)

เหตุกัม.อา. สามิเกน สุกุ โอทโน ปาจาปิเยถ.

(อ.ข้าวสุก อันนาย ยังพ่อครัว ฟังให้หุง)

เหตุกัต.อา. เสฏฐี ทาส กมม กาเรยย.

(อ.เศรษฐี ยังทาส ฟังให้ทำ ซึ่งการงาน)

เหตุกัม.กิต. เสฏฐินา ทาส กมม การापนีโย

(อ.การงาน อันเศรษฐี ยังทาส ฟังให้ทำ)

เหตุกัม.อา. เสฏฐินา ทาส กมม การापิเยถ.

(อ.การงาน อันเศรษฐี ยังทาส ฟังให้ทำ)

เหตุกัต.อา. เถโร อุปาสกั ฐมม โปธาเปยย.

(อ.พระเถระ ยังอุบาสก ฟังให้รู้ ซึ่งธรรม)

เหตุกัม.กิต. เถเรน อุปาสกั ฐมโม พุชฎापนีโย.

(อ.ธรรม อันพระเถระ ยังอุบาสก ฟังให้รู้)

เหตุกัม.อา. เถเรน อุปาสกั ฐมโม พุชฎापิเยถ.

(อ.ธรรม อันพระเถระ ยังอุบาสก ฟังให้รู้)

แบบฝึกหัดท้ายบท

จงแปลเป็นภาษามคธ

๑. อ.ชวานา ยังกบุตร พิงให้เถ ซึ่งนา ฯ
๒. อ.นา อันชวานา ยังกบุตร พิงให้เถ ฯ
๓. อ.น้ำ อันบิดา ยังกบุตร พิงให้ดื่ม ฯ

จงแปลเป็นภาษาไทย

๑. โจโร อตฺตโน ปริวาริ ธนํ โจราเปยฺย ฯ
๒. โจเรน อตฺตโน ปริวาริ ธนํ โจราปณียํ ฯ
๓. อุปาสเคน ปุตฺตํ ชลํ ปิวาปณียํ ฯ